

ನವೋದಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಜಿಂತನೆಗಳು

*ಮಂಜಪ್ಪ ಚಲವಾದಿ

ಪ್ರವೇಶ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಷಟ್ಕಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಕಾಲಷಟ್ಟಪೂರ್ ಒಂದು. ಈ ಕಾಲಷಟ್ಟಪೂರ್ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಬೀಂದ್ರೀಯವರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುನ್ನಲೇಗೆ ಬಂದವು. ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಜಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಜಡಿಸುವುದು ಈ ಲೀಂಗನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿ ಸಾವಿನ ದ್ವಾರಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಅತ್ಯಂತ ಸಫಲ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ 'ಮೀನಕೆಲು' ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾಮ, ಕಣ ಮತ್ತು ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ಬಗೆಗಿನ ವಿಧಾಗಳ ಮತ್ತು ಫಲವಂತಿಕೆಯ ಸಂಕೇತಗಳು ಕಾರ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಕಿರಣವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

*ಪೇಠಯುದ ಎದಿಮ್ಮಾಲೆ

ಅಲದ ಎಲೆಯೋ' (ಮ.ನಂ ೧೧೨)

ಇಲ್ಲಿ 'ಹಡಿದವರ ತಿನ್ನುವ ಮೂರಿ' ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು 'ಅಹಂ' ಅನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಕವನವೇ ಆಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕವಿ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕವನ ಸ್ವಯಂಭೂತ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ. ಕುಂತಿಯ ಕವಿಗೆ ಕಿನ್ನಿಂತಿ ಕುವರಾ ಆಗಿರುವ ಕಣಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮರ್ಪಣ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತಾನೆ/ ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಲಯವಾದರೂ ಅವನ 'ಜಿವಾ' ಕಾರ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಫಲವಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಫಲ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದೊಂದು ಕಾಣಿಕೆಯ ಕುರುಹು ಸೂರ್ಯನ ಸ್ವರ್ಣದಿಂದ ಕುಂತಿ ಕಣಕನನ್ನು ಹಡೆದು ತೇಲ ಜಟಿಂತೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಸಶ್ರೀ ಜನಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮುಂಗಾರು ಹನಿಗೆ

ಅರಳತ್ತು ಮಣ್ಣ

ಹೊಡೆದಾಯತ್ತು ನೇರಿಲಾ

ಈ ನಿಗೂಡವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕವಿಯ ಸುಷ್ಟು ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಆಳದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅನುಭವವಾದರೂ ಅಥವಾಗದ ಸಂದಿಗ್ಗ ಮಾತ್ರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಲಯವಾದರೂ ಜೊತೆಗೆ ಅವನ ಜಾಗೃತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಉದ್ದೇಸಗಾರಿಕೆ ಕೂಡಾ ಲಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೇಂದ್ರೀಯವರ ಕವನಗಳು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸೋಗಡನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸಂದರ್ಭದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಮನಃಸ್ಥಿಯನ್ನು ಉತ್ತರವಾದ ಒಂದು ಕ್ಷಣಿ ಭಾವ ಸ್ಥಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತವೆ. ಇಬವರು ನಾಧಿಸಿಸ ಸೂಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳು ಅವರ ಸ್ವೀಕಾರಕ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಾಂಗದ ಭಾವಸ್ವಂದನೆಯನ್ನು ಅಗಾಧವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕಚಾಗದ ವಸ್ತುಗಳೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು ಇವರಿಂದ ಕಾವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಯಿಂದ ಕುವೆಂಪು ಯುಗವನ್ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟಿಸಿದರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತಿವಾದದ್ದು ಹೊಂಡತಿವಾದದ್ದು ಕವಿಯಾಗಿ ಅವರ ಭಾವಕ್ತೆಯಲ್ಲ ಕರಗಿ ಹೊಂಗುವರಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕಲಾಸುಂದರಿಯ ಮುನ್ನವಿಯಲ್ಲ ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಗಂಭಿರವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಜಗದಂತಹ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲ ಅಕ್ಷಯರಸ ಹಾತುದಲ್ಲ.

ಈ ಮೃತ್ಯು ಮಾಧುರಿ

ತುಂಬ ಹಷಟ ಶೋಕಮಂ ಸೃಜಪ ನರಕ ನಾಕಮಂ.

.....ಹೇ ಬೇರೆ ಹತನೇಂದಿರಿ {ಕಲಾ ಸುಂದರಿ ಮು.ನಂ ೧೦೯}

ಕಲಾಸುಂದರಿ ಸರಸಿಯಾದರೂ ಮಾಹಾತಪಸ್ಸಿನಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಆ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲ ಆಳವಾದ ಜಿಂತನಾಶೀಲತೆಯಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದ ವಿಚಾರಸೂತ್ರಗಳು ಹರಳಗಟ್ಟಿ ಹೊಕೆಯುತ್ತವೆ. ಕಾವ್ಯದ ಆನಂದ ಬೂರಗದ ಅರಳಯಂತೆ ಹಗುರವಾದ ಧ್ವನಿಮಯವೂ ತತ್ವಶೀಲವೂ ಆದ ಪಜ್ಜದ ಹೊಳಪನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಇವುಗಳ ಭಿನ್ನವಾದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ದಶನ ಕಾವ್ಯದ ಕಣ್ಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಲಲ ಅತ್ಯುಂತ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿಗಿರೆತೆಗಳಾಗಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗೀತೆಗಳಾಗಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಗೀತೆಗಳಾಗಲ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಣಯಗಿರೆತೆಗಳಾಗಲ ಎಲ್ಲಲ್ಲೇಯೂ ಅವರ ಈ ದಾಶನಿಕ ಮಾಹಾಕಾವ್ಯವಂತೂ ಪರಿಮೂರ್ಣ ಜೀವನ ದಶನವನ್ನು ಅದರ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದೆ. ವೈಚಾರಿಕತೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದ ಪವಿತ್ರ ಗಂಭೀರ ವಿಷಯ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯುಂತ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹೌಳ್ಯ ವಿರೋಧಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಗೊಡ್ಡ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸಾರಾಸಾಗಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ತಿರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊದಡೆಯಲಲ್ಲ ಹೌಳ್ಯ ವಿರೋಧಿ ಪ್ರಸಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತಿ ಮಾನವನ ಸರ್ವಾತ್ಮಿಕ ಆಯುಧವೆಂದು ಆತ್ಮಶೀಲಗಾಗಿ ನರಂಕುಶಮತಿಗಳಾಗಿರಂದಂ ಸಾರುತ್ತಾರೆ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದ ವೇಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದುದೆಂದು ಪರಿಣಿತಿ, ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಚಾರ ಇವೆಲ್ಲಾ ಸದಾ ವೈಚಾರಿಕತೆಯಲ್ಲ ತೊಡಗಿ ಸನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತಾ ಸಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೋಕಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಿಸಿ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯವನ್ನು ಬೇಂದ್ರೀ ಕೆಲವು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲ ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಬದುಕು ಭಗವಂತನಾಲೀಯನ್ನುವುದು ಜನಾಂಗದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಧಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲ ಬದುಕಿನ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು

ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗಳೆಯವ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಆಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅಲೇ ಗೌಣವಾಗಿದ್ದು ಈ ಅಲೇಯ ಹಿಂದಿರುವ ಅಲೋಕ ಶಕ್ತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ . ಬೀಂದ್ರೇಯವರಿಗೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಜಣ ಆಗಿ ಕಾಣುವಿದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಬದಿಕಿನ ಅಥವಂತಿಕೆಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ.

“ನೂರು ಮರ ನೂರು ಸ್ವರ

ಒಂದೊಂದು ಅತಿ ಮದುರ”.....(ಮ.ನಂ.೭೧೯)

ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ಏಕತ್ವದ ಅಭಿವೃತ್ತಿಯನ್ನುವುದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆ ಇದನ್ನು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಬೀಂದ್ರೇಯರವರು ಒತ್ತುಕೊಡುವುದು ಬಹುಮುಖ್ಯದ ಮೇಲೆ ಏಕತ್ವದ ಅರಿವಿನ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದರೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವನ್ನು ನುರುಮ್ಮೆಕೊಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೀಂದ್ರೇಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆಯ ವಿಜಾರಣನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುವಾಗ ಶಿಷ್ಟಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೈಚಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃತ್ತವಾಗು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾದ ರೀತಿ ನಮ್ಮೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಅಮೂರ್ಣವಾದ ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆ ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯದ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಹೋರಿಗಿದೆ. ನುಡಿಗಟ್ಟಿ ಆಜರಣೆ ಮತ್ತು ಮಿಥಾಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಹೈಚಾರಿಕೆ ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಮೂರ್ಣತೆಯ ಒಂದು ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಮೆ ಮತ್ತು ರೂಪಕರ್ಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃತ್ತವಾಗುವ ಈ ಹೈಚಾರಿಕೆ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಹೋಗಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯ ಹೈಚಾರಿಕೆಯ ಸೂಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಮೂರಾಂಗ್ರಹ ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಹೈಚಾರಿಕ ರಚನೆಗಳು ಶಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ತೀರ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಥ ಭಾವನೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ನೆಲೆಯೂರಿದೆಯಿಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಪರೋಹಿತನಾಹಿಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಗುಡಿ-ಜಚ್ಚು-ಮಸಿದಿಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ನ ದ್ವಿಂದಿಯೊಂದು ತುಂಬ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಬರುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ನವೋದಯ ಕ್ಷಣಿಕೆಯ ಪ್ರಮುಖವಿಗಳ ನಡುವೆ ಕುವೆಂಪು ಬೇರೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ‘ಗುಡಿಗಳವು ಹಾಷಿಗಳ ಭೋಗಿಗಳ ಗೂಡುಗಳು’ ಶಿವಗುಡಿಯ ಶಿವನು ಜೋಂಯಸರ ಶಿವನಂತೆ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಮಿಂಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ ತಾನು ಮಾಡುವ ದೈನಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲ ತಾನು ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಭಲಗಾರನ ದಿಟ್ಟತನದ ಇಂದು ತುಂಬಾ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದದ್ದು ಎಂದು ಬೀರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಇಂದು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲ ಕಾಲೇಜು ಕಾಬಾನೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಕರ್ಬೇರಿಗಳ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮರೋಹಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಲ್ಲದೆ, ಬುಧ್, ಬನವ, ಅಂಬೆಢರ್ ಕುವೆಂಪು ಸಾರಿದ ನಿರಂಕುಶಮತಿತ್ವ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ. ಜನರು ಮೌಳ್ಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ದಾಸರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಮನದಣ್ಣಗುತ್ತದೆ.

“ಬೀಂಕಿಯನಾರಿಸಿ ಬೂದಿಯ ಮಾಡಿ

ಆ ಬೂದಿಯ ಮಯಮಯ ಕೊಂಡಾಡಿ” (ನಂಪುಟ ೧ ಮ, ೪೫)

ಮೇಲನ ಕವಿತೆಯೊಳಗೆ ಕುವೆಂಪು ಮಾನವ ಮಿತಿಗೆ ಮತ್ತು ಕವಿಯುವ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಅವಿಕಿರುವನು ಹತ್ತಸಿರುವನ್ನು ಅಗ್ನೋದಕರಿಂದ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ಮಿಂಚುವ ಪೂಜಾರಿಯ ಅಥವಾ ಮರೋಹಿಯ ಶಾಹಿಯ ಕುತಂತ್ರವನ್ನು ಜಿತಿಸುವ ಕ್ರಮ ಒಂದು ಸರ್ವಕಾಲಕ ಸರ್ಕ್ಯೂದ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಣ ಮುಜ್ಜಿ ಬೆಳ್ಳಗಿರುತ್ತಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತರ ರಕ್ತವ ಹಿರಿ ಕೊಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಗಂಟೆಜಾಗಬೆಂಜು ಬಡಿದು ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಕಡಲೆಡಗೆ ನೂಕಿರ್ಪು ಎಂದು ಕರೆ ಕೊಡುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎಷ್ಟೂ ಕವಿತೆಗಳು ಅವರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗೆ ಪ್ರೇರಿತವೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಂತಿವೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಈಗ ಉಲ್ಲೇಖಸಿದೆ ಎರಡು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಬರೆದಿದ್ದು “ನೂರು ಹೊರಬನ್ನಿ ಆರೇಳು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ”.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಂಜಿನ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಂದ ದೇವರು- ಧರ್ಮ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬದುಕು ಕೆಲುಷಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಷ್ಟೇನ್ನು ನಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಕವಿತೆಗಳ ನಡುವೆ ‘ಸೋಮನಥಮುರ ದೇವಾಲಯ’ವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂಲರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಅವರು ಬರೆದ ಬಾಗಿಲೊಳು ಕ್ವೇ ಮುಗಿದು ಬಾ ಯಾತ್ರಿಕನೆ, ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಯು ಕಲೆಯ ನಲೆಯು’ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಕವಿತೆ ಮೇಲುನೋಱಕ್ಕೆ ಕುವೆಂಪು ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಲು ಕರೆದಂತೆ ಮತ್ತು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಪರವಾಗಿರುವೋಂತೆ ಭಾಸವಾದರೂ ಮೂಲತಃ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪುಅವರ ಪ್ರೇರಿತ ವಿರೋಧವೇನು ಇಲ್ಲ.

ಯಾಕೆಂದರೆ ಕುವೆಂಪು ದೇವಸ್ಥಾನ ವಿರೋಧಿಯೇನಲ್ಲ ಅವರ ವಿರೋಧವೇನಿದ್ದರು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸುಲಗೆಯು ಹಾಗೂ ಅಥವಾಹಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮರೋಹಿತಶಾಹಿಯೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಟೆಗಳ ದಸಿಯಲ್ಲ ಜಾಗಟಿಗಳಲ್ಲ ಕರ್ಮಾರದಾರತ್ತಿಯ ಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಶಿಲ್ಪಕಲಾಪ್ರಾಭವದಿಂದ ‘ಭಗವಂತನಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಿರುವ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕುವೆಂಪು ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ’.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಭೌತಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ, ಜ್ಯೋತಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ, ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಇವು ಮೂಲತಃ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿದ್ದವು ಒಂದೇ ಜೀವಶಕ್ತಿ ಮೂಲ ಸ್ತೋತ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುಷ್ಟರಾಗಿ ಎರಡಾಗುವುದು ವಿಶ್ವಸೇಷಿಯ ಅಲೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ತಾಯಿಯ ಗಭ್ರದಲ್ಲ ‘ಗಂಭೀರಸಿದ ಹಿಂಡ್ವೋಂದು ಬೆಳೆದು ಹೊಬಬರುವ ಅಲೆ ಜ್ಯೋತಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲದೆ. ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲ “ವಾದ ಭಾವವೋಂದು ಕಾವ್ಯದ ರೂಪ ಪದೆದುಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಬರುವ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ ಇಷ್ಟೇ ನಿಗೂಢವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಗೂಢವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ ಕವಿಯ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೀಯ ಅಂಶ ತೀರಾ ಗೌಣವಾಗಿದೆ.”

ನೀ ಹೊರಗೆ ಇದ್ದಿ

ಅಂತ ಮುಕಾರ ಆತು

ನೀ ಒಳಗೆ ಇದ್ದಿ ಅಂತ

ಹಿನ್ನ ಆತ

ಹೀಗೆ ಹೋದ ಬುಧವರ ಬರಲೊಂಲ್ಲು ಮತ್ತೆ ಶ್ರವಣ ಬಂತು (ಸಂಮುಟ ೦೫, ಮು, ಸಂ ೧೪೫.)

ಬೆಂಕಿ, ಕೆಂಡ ಖಾದಿ

ಖಾದಿ ಕೆದಕಿದರೆ ಆತ್ಮೀಯ ಸಿಗೋಂಡೆನು?

ಬಳ-ಬಳ-ಬಳ

ಯಾರ ಬಳ

‘ಯಾರ ಬಳ’ ಎನ್ನುವ ಕವಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯ ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಬಂಧ ಈಗ ಅಷ್ಟೇ ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಅವರ ಸಾವಿನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇಟ್ಟದೆ. ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ತುಂಬದ್ದು ಈ ಅರಣ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಗರಿಕತೆ ಅಥವಾ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖವಾಗುವಾಗಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ತಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಗ್ರಹಿಸಿ ಸಿರೂಪಿಸಿರುವ ಕ್ರಮ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಹಕ್ಕಿಲವ್ಯಾಸಗೂ ಹಸ್ತಿನಾಮುರದ ಪಾಧಿಕವ ರಾಜಕುಮಾರ ನಾಗರಿಕನಾದ ಅಜುಂನಸಿಗೂ ನಡೆಯುವ ಮುಖಾಮುಖಯಂತ್ಯಲ ವಚನರಾದ ತ್ವನಂಭವರು ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯನ್ನು ಅರಿಯದವರು ಹೆಸರನ್ನು ಮರೆಯುಸುವ ಅಹಂಕಾರ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು ಹೆಸರಿನ ಆನೆ ಅದೊಂದು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಮನೋಜಾಂಶವೇ ಸರಿ ನನಗೂ ಇದೆ. ನನಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಹೆಸರು ಆದರೆ ಅದು ಇರುವುದು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯತಂದ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ವೇದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ನಯಕರಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರ ವರ್ಗದವರು ಮೆಲುವಗೆದವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ತಮಗೆ ಜರಿತೆಯೂದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರಾಕೃತವಾದ ಸವಲತ್ತು ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುಗಳಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಂಸುವ ಆತ್ಮಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಯ ಮೋಲತವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಉಳ್ಳವರು ತಾನು ಶೂದ್ರನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಶೀಕ್ಷಣದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕರಗತಮಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಕ್ಕಿಲವ್ಯ ತಾನು ಶೂದ್ರನಾದರಿಂದಲೇ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲುನಹಣನೆಂಬ ಮೆಲುವಗೆದ ಜನರ ಶಾಸ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿಲಂಜಿಸಿ ಶಿವ ಗುಡಿಯ ಮೂಜಾರಿಗಳು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸದೆ ಹೋದಾಗ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ತಿರಸ್ತಿರಿಸಿ ತಾನು ಮಡುವ ದ್ವನಂದಿನ ಕರುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣುವ ಜಲಗಾರ ಇದರಲ್ಲ ಹೋಸ ಎಚ್ಚರದ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಂಸನೆಯ ವ್ಯಜಾರಿಕ ಆಕೃತಿಗಳಿಂದೆ.

‘ಹೋಗಿಲೆ ಮತ್ತು ಸೋಧಿಯೀಂಬ್ ರಂಜ್ಯಾ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯ ಮೂಲಕ ತೋರಿರುವ ಸ್ವಜನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡುವ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಪೌಲ್ಯವೆಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ ನಾಮ್ಯವಾವನು ಕುವೆಂಪು; ಹಿಂದಾಯಿತು ಬ್ರಹ್ಮರ ಗವಣದ ಕಾಲ ಇಮುದು ಸವರ ಕಾಲ’ ಎಂದು ಹೋಂಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೋಕೆಯುತಿದೆ ಹೋಕೆಯುತಿದೆ ಹೋಸಮತದ ಹೆಚೆಯಲ್ಲ

ಹೋಜ್ಞಹೋಗಣ ಬರಲ ವಿಜ್ಞಾನ ಬುದ್ದಿ’

ನವರಿಗೆ ನಮ್ಮಬಾಳು ನವರಿಗೆ ನಮ್ಮಪಾಲು ಎಂಬ ನವಯುಗ ವಾಣಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ ಕೇಂದ್ರ {ಹೊಸಬಾಳನ ರೀತೆ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿದೆ} ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ಈ ಭೂಗಭಷವೇ

ನೆಲೆಮನೆಯಾಗಿ ಕಲ್ಲೀ ನನ್ನ ಮೈಯಾಗಿ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂಗಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಜಡೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವರೆಲ್ಲ.

ಕಾಲಕ್ರಮಾಯಿಂದ ಮರಗಿಡಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದವರು ಉಸಿರಿಳಿದು ಸೂಂಪಾಗಿ ಬಿಳಿದು ಸಿಂತರು” ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಪ್ರಾಣಿ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳ ಸಂಚರಿಸತ್ತೊಡಗಿದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರೂ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಶತಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ತಪ್ಪು ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿದು ಹೊನೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಾಗರಿಕರಾದರು ಇದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಇತಿಹಾಸ ವಿಜ್ಞಾನವು ಸಿರೋಹಿಸಿದ ಅಧ್ಯಾತವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜಡತೆಯ ಬಯಕೆಯ ಜೈತನ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ಎನ್ನುವ ಜೈತನ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಆಕರ್ಷಣೀಯತ್ವ

೧. ಹಾಡಿ ಹಾಡಿಯ ತೋರಿತು: ಬೆಂಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು. ಪು.ತಿ.ನ ಲೇಖಕರು ಎಜ್. ಎನ್. ರಾಫ್ರೆಂಡ್

ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಬೆಂಗಳೂರು ಮೋರು, ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಗ್ರಂಥಾಲೆ ವರ್ಷ:೧೯೭೫

೨.ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ ಸಂಪುಟ ಲೇಖಕರು :–ಎನ್.ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ನೇತ್ರು ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು ವರ್ಷ:೧೯೦೪

೩.ಪರಿಶೀಲನ ಲೇಖಕರು :– ಡಾ.ಎನ್. ರತ್ನಮೃ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಭಾಗ್ಯ ಎಂಟರ್ ಪ್ರೈಸ್‌ನ್ ಬೆಂಗಳೂರು ವರ್ಷ:೧೯೦೨

೪.ಕಾವ್ಯ ಸಂಗಾತಿ ಲೇಖಕರು :– ಡಾ ಅಶೋಕ್ ನರೋಡೆ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಪಿ.ವಿ.ಪಿ. ಹಜ್ಜಿಕೆಂಪನ್ ಬೆಂಗಳೂರು ವರ್ಷ:೧೯೦೬

೫.ದೇಸಿ ಮಾರ್ಗ ಲೇಖಕರು :– ಡಾ.ಕೆ. ಆರ್ ದುಗಾದಾನ್ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಶ್ರೀ ಮಾಲತೀಶ್ ಪ್ರಕಳನ ಬೆಂಗಳೂರು ವರ್ಷ:೧೯೧೨

೬.ಬೆಂದ್ರ ಶರೀಫರ ಕಾವ್ಯಯಾನ ಲೇಖಕರು :– ಎನ್.ಎಲ್ ದೇಶಪಾಂಡಿ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ದೇಸಿ ಮನ್ಸುಕ ಬೆಂಗಳೂರು ವರ್ಷ:೧೯೧೫

೭.ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಲೇಖಕರು :– ಡಾ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ರೋಟುಗವಾಡ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಸಾಹಿತ್ಯ ನಂದನ ಬೆಂಗಳೂರು ವರ್ಷ:೧೯೧೪

೮.ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಷ್ಟಿ ಲೇಖಕರು :– ಡಾ ಶಿವಾನಂದ ಕೆಳಗಿನಮನಿ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು ವರ್ಷ:೧೯೧೪